

Tribuna Nouă

REDACTIA SI ADMINISTRATIA
Bulev. Regina Maria Nr. 12. Tipografia „Aradul”

INSERTII
se primesc după tariful la
Administratia ziarului
si la toate agentiile de
publicitate.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

DIRECTOR, ION MONTANI.

Lei ex.

2 Lei ex.

Halul presei

Arad, 18 August.

Sărmană presă românească — câmp de luptă și năpădit de bălării. Scăpăți din ochii războiului, cucuta minciunii și ura la campaniilor personale fac pustia podoba. De când te-au copleșit „profesioniștii” reoșiți, un taifun al șosei bate din meleagurile tale. Dacă ar trăi Lassale, ar avea azi o mare satisfacție de a-și vedea justițiile celebre diatriba cu cari a operat presa și pe zăbriști.

Dictonul, că presa este a patra putere în stat, la noi a ajuns o tristă realitate. Urite viemuri. Talazul de tiruri cotidiene ce se revărsă de la ăscuțea asupra țării, împrăștie dezgustul și desgustul. Cavalerii de roză au pierdut orice respect față de publicul cititor, după ce respectul ei înșiși l-au pierdut de mult. Dacă, de-o pildă, ce scrie „Anrora” în ieri la adresa lui Albert Honigman dela „Lupta”:

acolo unde se află. Facem un călduros apel către cinstiții noștri confrăți din vechiul regat și de pretutindeni, să reacționeze din toate puterile împotriva corsarilor presei. Să reabiliteze cultul tradițional al menirii noastre, alungând din cetate harpiile scrisului românesc. Însănătoșirea presei și așezarea ei pe tronul ce i-se cuvine, trebuia să formeze în viitor preocuparea de căpetenie în reunitățile noastre. O precisă selecțiune morală trebuie făcută un ceas mai curând. Presa este oglinda morală a țării și fixează în oglinda ei. Cine frământă în noroi această oglindă, nu iubește țara, ci are interese potrivnice cu interesele ei.

Ori halul moral în care a fost adusă-o mare parte din presa scrisă românească este un succes programatic al celor ce n-au la inimă dragoste de această țară.

Va pieri oare și acest îndemn al nostru în pustiu neînțeleș al indolenței românești? !

Ikáros.

Misiunea militară română la Praga

O misiune militară română condusă de colonelul Militarii a sosit la Praga în călătoria de studii. Misiunea a depus o coroană pe mormântul soldatului necunoscut, în prezența șefului statului-major și a numeroși ofițeri superiori. Misiunea română va vizita școlile militare, stabilimentele industriale și va asista la marșevrele dela Zlato Moravce, în Slovacia.

Relațiile sârbo-bulgare

Guvernul jugoslav a hotărât să adopte o nouă linie de conduită în relațiile sale cu Bulgaria și care diferă mult de atitudinea fostului guvern Pașici, față de Bulgaria.

În consecință, guvernul jugoslav, va interzice cu desăvârșire, în viitor, ca pe teritoriul sârb să se completeze contra Bulgariei.

În schimb se va cere la Sofia, ca guvernul bulgar, să împiedice activitatea comitetului revoluționar macedonean și trecerea bandelor de comitații în Macedonia.

Mărășești

(Fragment) de A. Cotruș

Frământate,
Oțelite 'n chinuri supraomenești,
Din Moldova, ca dintr'un vulcanic țintirim,
Vijelios, sublim,
Zărobitoare oști române,
În raniți cu-a izbândei roșe, dură, întinată până,
Răsărira ca'n povești,
Pe Siret, pe Trotuș, la Oituz, la Mărășești...

Mărășești!... Mărășești!...
Pân' ce-or mai bate 'n lume inimii românești,
Fiii ăstui neam de fier;
Vor treseri,
Se vor cutremura,
La numele,
La amintirea ta,
La fulgeratoarea amintire-ă ta,
Țintirim de mii de ori teribil — Mărășești!...

Și în adâncurile nepătrunse,
În zarea cenușie-ori însoțită-a gândurilor lor,
În tumultuosul viitor,
S'or ridica de-odată n străluciri de slave,
S'or ridica trecând sărbătorești,
Armatele grozave,
Armatele mândriei românești:
Ostași — un hemesit, tăcut, viteaz norod —
Ostași — cumplit, vil statul
De carne
Și de sânge
Și de glod —
De glod și zărente,

Pe care timpul, vag, înduioșat, fantastic faur,
În jocurile fanteziei și capriciilor lui,
În gândurile, în orgolii
Și 'n amintirea celor ce-or veni,
Le va schimba 'n mantale purpurii,
În orbitoare triumfale tunice de aur...

Un gând mai robitor, mai ne'mpăcat
Ca lepra ori ca ciurma,
Mă chinue și-acumă,
Imi izbește carnea, creurul aprins:
Vor fi oș' vane,
Durerile-și sfârșite supraumane,
O, neam al meu?!

INZADAR —
Acest cuvânt uluitor, fără hotar,
Mă tulbură, mă copleșește, iar...

Te-am vrut și te-am visat etern biruitor,
Popor al meu,
Puterice, bun, nefeicit popor...
Te-am vrut și te-am visat etern biruitor
Și mulțumit
Și blând
Și iertător,
În răzbitoarea, luminosa mergere 'nainte...
Te-am vrut și te-am visat de ani așa, mereu!...
1918

Intr'un sat, la graniță...

Cu prilejul unei expoziții de vite și pasări la Peregul-German

Arad, 18 August

Calătoream, ca să-mi dau seama de înfățișarea oamenilor, lucrurilor și sufletelor, dealungul graniței peste care, dinspre Ungaria, bate vântul atator orgolioase dar zadarnice nădejdi. În goana vehiculului, lanurile de porumb cât omul de înalte, fânețele și așezările singurite ale oamenilor din partea locului se depănuau, în arșița unei superbe zile de vară, sub ochii uluiți și fața înviorată a orașanului blegit de atmosfera alumată a cafenelelor.

Linistea desăvârșită a sufletelor se ghicea în calmul și siguranța mișcărilor familiare ale gospodariilor prinși în toiu mulțurilor cari așteaptă rodul auriu al bine-cuvântării dumnezeiești, mai milostivă pe aceste meleaguri.

La capătul unui drum, într-o apropiată paralelă cu frontiera, ne surprinde un verde arc de triumf care, la intrarea unui sat, se profilează pe albastrul cenușiu al cerului purtând pe o placardă cuvintele: „Totul pentru Patrie, — bine a-ți venit!” Satul întreg, în haine de sărbătoare, se înghesuia în spatele unui front format din copii de școală, fete și băieți, curățite și frumos înviesmântați, purtând drapele tricolore și buchețele de flori.

Ne aflăm la capătul comunei Peregul-German, sat locuit de vre-o patru mii de locuitori — majoritatea germani iar restul cehi, ruteni și unguri — cei mai vestiți crescători de vite din „părțile ungurene”.

Povestim mai la vale, în toate amănuntele, cele văzute acolo, cari interesează mai ales pe ceice îi preocupă chestiunile minoritare și se trimesc cu deslegarea lor, în fond atât de simplă...

Întreb pe un săptean despre rostul sărbătorii și-mi răspunde:

— Vine domnul prefect al județului, — pentru întâia oară la noi... Am înghiebat o „expoziție” de vite și „domni” vin ca să împartă premiile și diplomele.

Urare prelungi spintecă zarea și lumea se înghesuie tot mai mult... Dintr'un automobil descinde prefectul județului, — d. inspector general administrativ I. Georgescu — însoțit de doamna și mai mulți reprezentanți ai autorităților. Din mulțime se aud voci „Să trăiască!” „Bine ați venit!” iar un glas autoritar face tăcere. O figură energică de prelat catolic înaintează. Este părintele Dr. Mihai Mann, preotul român al satului, care își începe cuvântarea de bun sosit. Într-o frumoasă românească, în termeni sobri dar cu atât mai impresionanți, vorbitorul urează bun sosit oficialilor oaspeți, declară că în ce privește supunerea populației către legile țării și fidelitatea către patria lor, poate spune, cu conștiința liniștită, că oaspeții sunt primii cu drag de niște buni cetățeni ai României. Aduagă că, după câte știe despre d. prefect Georgescu, este incredincănt că d-șsa, vizitând această comună, va sprijini — cum face peste tot locul — harnicia gospodariilor ei.

Într-o inițiativă cuvântare, dl prefect Georgescu rostește cuvinte de bun găsit multumind pentru călduroasa primire ce i se face. Regret — spune d-șsa — că împrejurări potrivnice m'au împiedicat până azi să vă vizitez. Cu atât mai mult cu cât știam că sunteți o comună de gospodari vestiți, un sat model de oameni cuprinși cari contribuiesc cu o parte importantă la propășirea economică a țării. Nu mă îndoiam că, față de îngrijirea deopotrivă de părintească pe care autoritățile românești o au pentru toți fiii țării, — fără deosebire — vouă aflați aici buni cetățeni cari muncesc cu spor și pentru ei și pentru înalțarea țării lor, lipsiți de gânduri ascunse. Cu atât mai mult va urez cu dr g: să trăiți și d-voastră. Discursul se sfârșește în urale calde și sincere.

În numele ministrului de domenii aduagă câteva cuvinte de salutare dl director regional zootehnic Turtureac, arătând apoi interesul ce co-pul veterinar îl arată sforțării încoronate de succes ale economilor de vite din Peregul German.

O feiță oferă doamnei Georgescu un buchet de flori și rostește câteva cuvinte de bună primire. O fanfară, căreia mai că nu-i lipsea nici un instrument, formată numai din oameni ai statului, întonează corect, cântece vesele. Între timp, se aud nechezaturi de cai, mugete de vaci, gâuituri și curgiri triumfale, într-o meloioasă rapsodie a naturii. Suntem în imediata apropiere a expoziției.

În drum află că de mult plănușeră oamenii să întocmească o expoziție de vite și pasări și că o tot amânaseră fiindcă vinea morțiș, — ei germanii, cehii și rușii — s'o inaugureze prefectul, reținut meru de alte interese ale județului.

În dimineața aceea luminosă în care ne imbia acum un vântuleț răcoritor, aspectul expoziției este deosebit de pitoresc. Într-o parte, un fel de maneij își da impresia că te află, într'o zi de antrenament pe hipodromul dela București. Oameni voinici, de-abia stăpâneau armăsarii pur sânge și jumătăți, frumoși ca în statui, și cari, încordați, frământau cu îndărie pământul de sub picioarele lor nobile. Și erau nenunțați.

În altă parte se aflau legați în ocoale exemplare splendide de tauri și monumentale vaci de Zimenthal, cari îți dau iluzia că te află la un concurs internațional.

Porci uriași de diferite rase, York, Mangalița și Bazna, — aceasta din urmă, se pare, un produs al țării noastre — atrăgeau atenția curioșilor.

Cornute mici, oi, capre, țapi, berbeci, se amestecau cu cotețele din cari se uitau, speriate, găini și porumbei, de diferite specii.

Și peste tot, ceea ce te ademenea să mai stai, era curățenia care îți încânta ochiul și care, după cum ne-am convins, nu este numai la suprafață.

Primpretorul plășii, dl Fazecaș, făcea grăbit și preocupat, onorurile oaspeților. Vizit

FOILETON

De la inima mea la inima lor

Trenuri trec... trec, și povara lor, pe care o duc departe, e tineretă țării noastre, speranța căminurilor.

Sunt grămădiți cu miile pe acoperișele vagoanelor, spânzurați pe margini, atârnați în chip primejdios, dar sunt veseli cu toții. Răd în drum, cântă, strigă... Și trenuri trec, trec înainte în fiecare zi...

Cu inima grea, cu mâinile pline de flori plecăm la gară. Am dori să le spunem cuvinte de cari să-și aducă aminte, să le spunem tot ce simțim în aceste clipe, dar glasurile lor care se ridică în cor le înăbușesc pe ale noastre.

Un strigăt li-se desprinde de pe buze când mă văd: — ne ducem, plecăm cu bucurie, ne ducem la biruință, ca Tu să faci Împărăteasă, Împărăteasa tuturor românilor...

Acesta e strigătul inimii lor, urarea pe care o cred, și eu le zămbesc imbiindu-i cu flori pe cari le strâng brațul lor viu.

...Și trec... trec înainte...

Într'o seară, când soarele se înclina în slava lui luminoasă, poleind cu aur tot ce-i cădea în cale, ajunsei mai târziu la gară

reținută cum eram de alte datorii, și trenul a cărui plecare voiam s'o salut, se pusese în mișcare. Tinerii soldași se îngrămădeau cu veselia lor sgomotoasă în compartimente, având la chipul și pe tunică flori pe cari li le împărțisem mai înainte. Chiar și tunurile și caii erau împodobiiți cu margarete, cu flori liliacii de toate nuanțele, și strălucirea bogată a apusului le sporea frumusețea. Părea că însuși cerul se încerca să binecuvinteze plecarea acestor băieți, cari se duceau atât de bucurioși la moarte.

Măhnită de a fi ajuns cu întârziere, mă îndreptaiu grabnic spre vagoanele în mișcare. Un strigăt izbucni atunci din toate piepturile, fiindcă mă recunoscuseră, și o ploaie de flori căzu la picioarele mele. Ei și le desprindeau dela tunică, și le smulgeau din capela, de pe tun, aceste flori ce le păstrau, ca să acopere cu ele pe Regina lor, în vreme ce aceiași urare 'urca spre cer:

Dumnezeu să-ți ajute să ajungi Împărăteasă, Împărăteasa tuturor Românilor.

Și florile îmi cădeau în brațe, îmi cădeau pe mâinile care abia le mai puteau ținea, se împrăștau pe pământul ce se acoperea cu purpur.

Multă vreme stătui nemișcată după ce trenul dispăruse; o dungă de fum pierdută în zarea portocalie și florile care mi se ofileau la picioare îmi mai lămurau doar această plecare.

Mă uitam, ca în fața unui mister, la cele două șine aruncate spre infinit, în depărtare, imbinându-și drumul lor despărțit, și mă întrebam spre ce soartă oare se imbulzește această tineretă, mă întrebam dacă se va izbândi visul lor, dacă mulți dintr'inșii se vor mai întoarce?...

Soarele coborâse, fumul se risipise, cântecul soldaților era o amintire numai... Încetșor am pornit spre casă...

În fiecare zi mă duceam între rânji, trecând din sală în sală. Toți mă voiau între dânșii, fiecare soldat dorea să vadă pe Regina, nici odată nu am lăsat o chemare fără răspuns, și cutreeram pretutindeni, fără să mă descurajeze vre-o privire, vre-o oboseală, vre'un drum cât de lung.

Câteodată mi se pare însă, că rățesc printr'un vis fără sfârșit! Îi văd culcați pat lângă pat, ochii lor mă înfălesc, mă urmăresc, mă sorb... Nu am știut niciodată până astăzi ce înseamnă să fii pradă atator ochi! S'ar părea că privirile lor îmi smulg inima din piept, le simt ca o povară pe care abea mai pot să o îndur.

Mă aplec pe fața lor trudită, le strâng mâinile întinse, mi-așez degetele pe frunțile

arzătoare, le scrutez privirile ce se sting, ascult cuvintele șoptite...

Și pretutindeni mă urmărește aceiași urare: „Dumnezeu să-ți ajute să te faci Împărăteasă, Împărăteasa tuturor Românilor...”

Buze înecăstate mi-o spun, glasuri pline de nedejde mi-o strigă: „Ce înseamnă suferința noastră, dacă Tu te faci Împărăteasă, Împărăteasa tuturor Românilor?”

Sunt atât de mișcătoare aceste cuvinte când pornesc dela patul rânjiilor, cari văd în mine împlinirea visului pentru care își dau viața.

Mă simt așa de mică, așa de umilită în fața răbdării lor stoice, ochii mi se umplu de lacrimi și îmi dau seama că trebuie să mulțumesc lui Dumnezeu pentru măreția acestei credințe.

De ce să fiu eu cea aleasă ca să înfățișez un ideal, de ce să fiu eu acest simbol? Ce drept am oare să stau deasupra lor și să dobândesc slava cu prețul sângelui?

Și astfel trec înainte, cu mulți multumioși, dela un pat la altul...

Acesta era într-o vreme când speranța trăia în fiecare suflet, când entuziasmul d'întăiu făcea să bată inimile la fel, când credința biruințelor glorioase ne însemna zilele.

Mult mai târziu însă, în împrejurări cu totul schimbate, în altă parte, mi-au fost

Mica publicitate

DACTILOGRAFA, care posedă și limba maghiară, caută biroul notarului public BELÉS, Palatul Minorităților.

In comuna BELIU sunt de vândut 34 jughere de pământ arător într-un complex. Terenul e bun așezat și pentru intravilan. Oferte de cumpărare se vor adresa către Dr. Mailath, Tineá, până la 25 Septembrie a. c. Mijloci- torii primesc indemnizație.

TRANSLATOR perfect, primește în orele libere traduceri de orice natură din limbile germană și maghiară în românești și vice-versa. Prețuri modeste. Adresa la ziar sub „Translator 15“.

CANE de RASA, culoare galbenă deschisă, s'a găsit. Stăpânul îl poate primi la Bulev. General Drăgălina No. 12.

O ABSOLVENTĂ de IV clase medii caută un post corespunzător. Adresa la Administrația ziarului.

DAU ORE DE VIORE. Teorie în limba română. Adresa la Administrația ziarului.

O OFICIANTA română cu pregătiri caută post stabil. Adresa la Administrația ziarului.

DE VÂNZARE 5—6 căruțe de paie de orz. Informații se dau la MAXIM VULCU Arad, lângă gară.

UN MOTOR 10 HP (benzină) în bună condiție se vinde ieftin. ISPRAVNIC, Șiria.

Lysiform

ESTE CEL MAI BUN DESINFECTANT!

Contabil

se caută pentru Administrația ziarului „TRIBUNA NOUA“. Oferte sunt a-se adresa în scris împreună cu condițiile, la Administrația ziarului „Tribuna Nouă“ Arad, Bulev. Regina Maria Nr. 12, (la dreapta, în curte).

Ministerul Muncii Cooperatiei și Asigurărilor Sociale
Casa Centrală a Asigurărilor Sociale.
No. 74914/1924.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 22 August a. c. la ora 10 dim. se va ține o nouă licitație publică atât la Direcțiunea Regională Timișoara din Bulev. Carol No. 7, cât și la Casele Cercuale din localitățile Arad, Lugoj, Reșița și Deva, cu oferte închise și cu caracter urgent pentru furnizarea cantității de 1.142.000 kgr, lemne de foc esență fag, cer sau stejar.

Condițiile, caetului de sarcini și modul de distribuție a cantităților pe regiuni, se pot vedea în publicația dată prin Monitorul Oficial No 148, din 10 Iulie 1924, pagina 7900.

Ofertele se vor depune fie la Direcție, fie la ori care din Casele Cercuale, și ele pot fi făcute pentru furnizarea tuturor organizațiilor arătate mai sus sau numai pentru unele din ele.

Directorul Casei Cercuale Arad: **Născuț m. p.**

Insertii se primesc la Administrația ziarului.

„OCEAN“ **biurou pentru bilete de Vapor**

LLOYD SABAUO

Linii directe la:

Statele Unite, Canada, Cuba, Brazilia, ARGENTINA, Mexico.

Arad, Bul. Reg. Ferdinand 6

Cremele Margit și Madelaine

cari dau finețe și înfrumusețează fața cu un efect miraculos ale lui FOLDES, le recomandăm spre folosință. Prima zi, și cea din urmă, noaptea. Dispar pistriții și alunitel, căntele și crețurile feței de ele, ca prin minune. După folosința, de câte-va ori, fața devine fragilă, roză și toate necurătențiile pielei dispar. Damaș și dlor cu fața unsuroasă le recomandăm „HELA-CIT“! Să se folosească în fiecare zi săpunul (1-13) și pudra MARGIT.

Farmacia Dr. FÖLDES, Arad.

Căile Ferate Române.
No. 12495/13156/M—1924.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința generală, că în ziua de 30 August 1924 la orele 11 a. m. se va ține licitație publică la Direcțiunea 5 Regională Serviciul M. Timișoara, pentru concesionarea și darea în exploatare a chi-oscurilor de ziare, cărți, calendare, reviste și alte lucrări de presă din stațiunile: Alba-Iulia, Simeria, Petroșani, Arad, Timișoara, Domnița Elena, Lugoj, Garașebeș și Orșova.

Condițiuni:

1. Concesionarea se va face pe timp de 2 ani cu începere dela data adjudecării definitive.
2. Ofertantul nu va putea prezenta oferta de cât numai pentru un singur chișos din cele enumerate mai sus. Dacă a mai ofertat și în alte Direcțiuni Regionale i-se va lua în considerație oferta numai în cazul când chișosul pentru care a licitat s'a adjudecat asupra altuia.
3. Ofertele vor fi timbrate legal, închise în plic, sigilat și însoțite de chitanța de plata garanției provizorie de 10% din suma oferită, plătită la Administrația Financiară.
4. Ofertele se vor trimite la adresa specificată mai sus, sau se vor prezenta personal în ziua de licitație, cu mențiunea pe plic: „Oferta pentru chișosul de ziare din Alba-Iulia sau Simeria, etc.“ — licitația din 30 August 1924.“
5. Ori ce alte acte personale se vor prezenta separat de oferte înainte cu o zi de data licitației.
6. Orice lamuriri se pot obține în ori ce zi de lucru între orele 11—13 dela Serviciul M. Biroul M. 5, camera No. 5, parter Piața Asanestii. Timișoara, la 30 Iulie 1924.

C. F. R.
Direcțiunea Regională Arad—Timișoara.

Răspândiți Tribuna Nouă!

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință publicului că în ziua de 5 Septembrie 1924 la ora 9 a. m. se ține la Garnizoana Arad, Piața Mihai Viteazu No. 3, licitație publică cu oferte închise pentru arendarea a 20 jughere pământ arabil pe terenul M. R. Aviație pentru cultură.

Informațiuni se iau dela Garnizoana Arad, în ori ce zi.
Comandantul Pieței Arad: **Maior P. Mitulescu.**

Nr. G. 851/6/1923.
Publicațiune de licitație.

Pe baza decisului judecătoresc de ocol Arad, Nr. de mai sus, 1 sifoner și alte obiecte cuprinse în favorul lui Posch Alois contra urmăritului pentru suma de Lei 2450 capital interese de 6% dela 22 Aprilie 1922, spese stabilite până în prezent în suma de 411 Lei 50 bani se vor vinde la licitație publică în Arad, Str. Cercetașilor Nr. 3, în ziua de 21 August 1924 la orele 1 d. m. Arad, la 25 Iulie 1924.

Exec. jud. reg.: GH. CIUPULIGA.

tăm grajdul în care se afla monta Statului — patru nobile exemplare de armăsari a căror valoare este de, nici mai mult, nici mai puțin decât patru milioane de lei, și apoi pornim să luăm cunoștință de hotărârea comisiunilor cari decernau premiile. Într'un pavilion ridicat ad-hoc, prefectul, înconjurat de ceilalți reprezentanți ai autorităților, imparte premiile în bani, medalii și diplome, primite cu mândrie și mulțumire de către expozanți, nu atât pentru valoarea lor cât pentru onoarea ce li se face de a fi distinși printre crescători.

Se apropia de prânz și guțăturile porcilor nevoacă acum flămânzenia stomacurilor noastre înviorate de aerul proaspăt al rusticității inconjurătoare... Și ne-am dus la... banchet. Termenul e propriu. Într'o sală curată, trei mese lungi, iar în jurul lor, frunții comunei, toți într'o corectă ținută protocolară: haine negre, pantofi de lac... Te-ai fi crezut la un banchet la Capșa... Câteva doamne, par'că soseau atunci dintr'o cursă după „amplerturi“ pe Lipsca... Primul toast îl ridică prefectul, d. I. Georgescu:

— Cele ce am văzut aci la d-voastră întrec cu mult ce mi s'a spus. Roadele muncii ce-o depuneți mă minunează. Regret sincer că n'am venit mai de mult aci și promit să reviu spre a vă vizita mai cu deamănuntul la cel mai apropiat prilej. Chiverniseala dumneavoastră cinstită mă bucură și închinând paharul pentru d-voastră, vă rog să credeți că doresc sincer să propășii și să dați un și mai mare avânt îndeletnicirilor de cari cu atâta nobilă ardore sunteți pasionați. Nu trebesc uitate — adaugă dsa — nici eforturile conștiincioase ale corpului veterinar care va ajuta.

D. Director Turturică închină și dsa pentru comenseni.

D. Boneu, primar al județului, spune că, de câteori vine în aceasta comună are impresia că se află într'un sat din Elveția, nu numai din cauza industriei asemănătoare a creșterii vitelor și produselor lor ci și prin faptul că aci s'a realizat, în m.c. mult așteptată unire a neamurilor. Bea și dsa pentru expozanți.

Acți încep interesante declarații ale minoritarilor, cu atât mai interesante cu cât ele s'au produs după plecarea prefectului, nevoi să se ducă la București, și când nu mai rămasese în sala mai nici-o persoană oficială.

Dupăce părintele dr. Ion Felea din Pecica repetă, în limba germană, cele spuse de șeful autorităților din județ, iau cuvântul d-ții:

Hampel Andrei, german, *în limba germană: în numele germanilor din comună, aducem mulțumirile noastre autorităților românești și în special domnului prefect pentru onoarea ce ne-a făcut și grija ce ne-o poartă. Răspătim această grije părintească cu devotamentul nostru și declarăm că ne simțim fericiți în această patrie ai cărei cetățeni măndri suntem. Să trăiască!*

Prof. Weigand Heinrich, german: *toți frunții comunei sunt elevii mei și bătrânețele mele mângăiate se bucură și mai mult de loialitatea exprimată aci pentru patria română.*

Kalusek Jaroslav, inv. particular la școala reformată, *criș, vorbește în limba celă: alături de compatrioții mei aduc prinusul nostru de recunoștință administrației românești și o asigur de credința ce o purtăm statului român.*

Ciuroșci Mihai, rutean, *vorbește în dialectul rutean: ca reprezentant al coloniei rutene, așezată aci de multă vreme, am închinat aceste comune munca unei vieți de 60 de ani. Și această muncă o închin acum noile mele patrii căreia îi urez o propășire tot mai crescândă. Beaș pentru prefectul județului.*

... Așa s'a vorbit Duminecă într'un sat dela frontiera românească. Și să nuse creadă că e vorba de niște oameni simpli cari au avut de plasat reprezentanților autorităților câteva măguliri interesante. Sunt toți oameni bogați, c'ora buna stare materială dacă nu le-a dat cultură întinsă le-a dat, firește, o înțelegere mai adâncă a rostului vieții. Inde-

rostește aceleaș cuvinte de către un om care nu putea să-mi vadă fața în dimineața aceia când, după ce suferise o trepanație, zăcea cu capul înfășurat în pânză sângerață.

Cineva îi spusese că Regina e alături, că venise să-l vadă, să intrebe de rana lui, să încerce să-i ajute, de era nevoe.

El întinse, dibuind, o mână pe care am apucat-o într'a mea șoptindu-i cuvinte de mângăiere, aplecată asupra buzelor care murmureau ceva, ce nu înțelegeam. Omul nu avea nici față, nici privire, acoperit cum era de pânzele pătate de sânge.

Atunci, ca foarte de departe, veniriă cuvintele, aceleași cuvinte: „Dumnezeu să Te apere și să Te fie, ca să ajungi împărăteasă, împărăteasa tuturor Românilor...“

Mi s'a părut în această clipă, că ceva minunat coborise deodată în inima mea zdrobită, ceva sfânt și grozav, ceva care era mai mult decât puteam îndura... În vremele de nedejde, urarea aceasta era, fără îndoială atingătoare, dar acum îmi apărea mare și sfântă, căci se rostea într'o clipă când cel mai întunecos dezastru ne copleșise fara, când armatele noastre se retrăgeau paș cu pas în fața șuvoiului dușmanilor noștri...“

Și acolo, în odala suferinții, gura aceasta pe moarte spunea nedjudea de care toți se agățau, visul, visul de aur pe care cu toate

pendența convingerilor lor nu poate fi, în aceste condițiuni, pusă la îndoială.

Sunt oameni bogați. Fiecare posedă nemămurate capete de vite. Majoritatea stăpânește câte cel puțin o sută de jughere de pământ. Și dacă socotești că prețul unui jugăr variază curent între 80—100 de mii de lei, averile lor iau proporțiuni fantastice.

Firește că sunt extrem de bogați gospodarii cari nu-ți vând o păreche de cai mai buniciei sub 40.000 de lei, cari nu-ți dă o vacă de lapte cu mai puțin de 30.000 lei, — iar pământ, chiar cu prețurile cele mai mari, sunt dispuși oricând să cumpere și nicidecum să vîndă.

Își dau și ei seama că dincolo, în Ungaria, la doi pași de ei, e greutatea vieții, scumpirea meru crescândă a traiului, nesiguranta averilor și riscul nebunii stăpânitorilor cari, în orice moment, cu un gest necesotit pot fi fatali pentru toți locuitorii țării vecine. Își dau seama că aci, la noi, e ordinea și disciplina, siguranța avutului și putinta de propășire ascunsă în comorile pământului nostru.

Am vizitat în treacă câteva case de gospodari, printre care a frunțășului Sigmeth Ioan. Rămăi în admirație în fața curățeniei și buneii rânduclui a unei gospodării atât de felurite: cai, vaci, boi, porci, păsări, grădini de fructe. În câteva ceasuri, un grajd de al dlui Sigmeth poate fi transformat astfel încât să crezi că de când lumea tot salon a fost...

... Se înnoptază. Plecăm, cu regret dar și cu învățături. Hotărît lucru, este o prăpastie, între echilibrul moral al satelor și haosul sufletec al orașelor, oricare ar fi naționalitatea și a unora și a altora din aceste două categorii de cetățeni.

A înopțat... Pe-așajul, dealungul drumului, e fermecător. Ohoșit, par că visezi... Luna plină aruncă fașii de lumină pe panglica albă a șoselei și polcieste feeric porumbiștile și gruniele de copaci și tufe de pe marginea câmpiei. Sgomote nedeslușite ale săbătăciunilor trezite din somn, îți evocă, vremuri apuse. Dacă n'ar fi pozașă de mașină, de sub roatele sferiitoare ale căreia ținește, speriat, câte un iepure, câte o potărniche sau câte un ciocărlan cuibăriți pe brăul alb al șoselei luminată de raza fantastică a lunii, te-ai crede transportat, prin magie, în nopțile clasice ale lui Teocrit...“

Din cauza dificultăților „tehnice“ ale transportului sunt nevoit să măn pe noapte la Pecica. Într'o cordială comunitate sufletească am petrecut o noapte neuitată în tovarășia amabilă și ospitaleră a dlui primar public dr. Grozdea, bucuos că o pereche de cai ai dsale, fusese premiată cu o medalie și a banului român dr. Fazecaș primpretor plăsei Pecica, al cămii humor și minte chibzuită amintește pe boernașii de alta dată de prin țările Moldovei.

Cercetaș

P. S. Notez câteva nume dintre oaspeții: dr. Demian, Anastasiu, dr. Boneu, dr. Emil Grozdea, Colonel Ciociltu, Căpitân Angheliescu, comandantul companiei de jandarmi Arad, dr. Fazecaș primpretor, par. dr. Ion Felea, V. Iștrătescu judecător de ocol la Pecica, Victor Babescu profesor cu dna, Iulian Munteanu, directorul școlii de agricultură din Pecica cu dna, Beju consilier agricol, etc.

Distribuiea premiilor la expoziția de vite și pasări din Peregul-German

Armăsari: Matei Bartolomei din Nădlac diplomă și medalie de aur; Andrei Bartolomei din Nădlac diplomă și medalie de argint; Al. Farcaș din Peregul-Mic premiul I de 3000 lei; Pavel Balint din Nădlac premiul II de 2000 lei; Ion Puta din Pecica premiul al III de 1000 lei; Nesnera Tămași din Peregul-German cai proprietatea dlui dr. Grozdea diplomă și medalie de bronz; Verișeanu Gh. din Șetin diplomă de onoare; Chicicu Socra Nădlac diplomă de onoare.

lepe: Al. Farkas Peregul-Mic 3000 lei; Iosif Czeka Peregul-G. 2000 lei; Beran Francisc

jertfele, mizeria și moartea, totuș într'o zi, trebuie să-l izbândim. Nu era decât unul dintre cei mulți, un glas din necunoscut, un martir fără nume, dar vorbele lui găsiră drumul inimii mele.

Și, aplecată asupra-i, punându-mi lin mâna pe legăturile înroșite, m'am rugat lui Dumnezeu să-i asculte dorința, m'am rugat ca sângele atător umili eroi, să nu se risipească iuzădar, m'am rugat ca în ziua, ori în ceasul când izbăvirea cea mare va veni, un eocn al cântecilor de biruință să ajungă și până la această anonim, dincolo de marea Umbră în care se cufundă, s'ajungă, penruca, de dincolo de groapă să poată lua parte la o glorie, pe care ochii lui, încă vii, nu mai puteau s'o vadă.

Regina Maria.

Bibliografie

A apărut în editura: „CARTEA ROMĂNEASCĂ“: Pagini Alese No. 159: Inșiră-te mărgrite de V. Alexandri. — Prețul Lei 2.50.
Opere complete de I. Creangă (cu o prefață și un indice). — Prețul Lei 50.—.
De vânzare la principalele librării din întreaga țară.

Peregul-G. 1000 lei; Berzi Iosif 600 lei; Podany Venzel Peregul-G. Vid Lazar Peregul-G. 500 lei; dovie Peregul-G. medalie de argint; Venzel medalie de bronz; Hampel dalia de bronz; Sigmeth Ion dipl. onoare; Szabo Alex. diplomă de onoare.

Mânzi: — Szabo Alex. P. G. Venzel Podany P. G. 1000 lei; P. G. 600 lei; Dushek Venzel lei; Sigmeth Ion P. G. 300 lei; sif Pecica-Magh. 200 lei; Toth M. medalie de bronz; Marton Schlegel 600 lei; Iosif Czeca medalie de argint; Venzel medalie de bronz; Szabo medalie de argint.

Vaci: Văduva Găper Iosif pr. III Hampel Andrei 1000 lei; Peran lei; Beran Rudolf medalie de aur; Ion medalie de aur; Hampel Caro de argint, Schleifer Iosif medalie de argint.

Tauri: Borșos Andrei pr. III Dushek Venzel pr. IV 500 lei.
Junice 3 ani: Fuchs Iohan mead. gint plus 1000 lei; Hampel Carol, Dietrich Iosif 500 lei; Școala ad. din Pecica medalie de argint.

Porci: Iosif Podany 200 lei; S. 100 lei; Ludovic Sigmeth 100 lei.
Oi: Frații Rott 200 lei; Dushek 100 lei.

Pasări: Erdely Ferencz 200 lei; Anton Koșa 200 lei porumbei; V. 100 lei.
Di Dushek Venzel ca cel mai cător din Peregul-German a prize dalia de aur iar școala de agricult. Pecica încă o medalie de argint creștere selectă.

Toți premiații s'au obligat să se prezinte și la apropiatul concurs dela Cluj.

Programul serbării cohortei „Vultur“ din comuna Șiclau

În ziua de 24 August a. c. va fi în comuna Șiclau, o serbare ce va următorul program:

Partea I.

1. În ziua 24 August a. c. la ora 8 dim. parastaș pentru odihna sufletelor a preoți: Cornel Popescu, Cornel Leț, grănicerului Maghet Pavel în comuna de frontieră: Șiclau, Brașov, Simand, Vârșand, Pecica, Nădlac, Pîul-Mare.
2. La orele 11 a. m. sfințirea tului ridicat de Cohorta „Vultur“ a canalului Crișului la Socodor, pe la o fost aruncați în apă martirii prietinel Popescu și Leucuța Cornel.

Partea II.

- Inceput la 2 $\frac{1}{2}$ ore d. m.
1. Inmul Regal, executat de mulțată. Reg. 4 grăniceri.
  2. „Grănicerul“ poezie de Căpitanier Nicu Alexandrescu recitată de Nelu Codreanu.
  3. „Trăiască România-Mare“ de inv. Caba.
  4. Cursa de 50 m. elevi între 12 (Socodor, Vârșand, Chișineu, Otbaș) și cohorta „Vultur“.
  5. „Pe-al nostru steag“: executat plugarilor din Vârșand.
  6. Stafetă, elevi dela 13—17 ani frontieră.
  7. „Sus opincă sus“ corul dlui 12—16 ani.
  8. Fuga Maratonică de 5 km. muzica militară.
  9. Corul com. de grăniceri a muzica militară.
  10. Cursa de 100 m. elevi in sus.
  11. Corul plugarilor din Vârșand.
  12. Formarea unui bivuac, de „Vultur“.
  13. Muzica militară.
  14. Depunerea jurământului de cercetași ai cohortei „Vultur“.
  15. „Football“, între grupărie după comune, (vârsta 12—17 ani).
  16. Conferința jurnali de arboret din dnii căpităni: E. Ciorogariu, duți și Nicolae Codrean comand „Vultur“.
  17. Distribuiea premiilor inv. bivuacului dela Sinaia.
  18. Distribuiea premiilor inv. serbării dela Socodor.
  19. Distribuiea cupei de argint toților concurselor generale dela (donația comand. Nicolae Codrean care pe anul piitor se va preda vîngătorilor serbării de vară, care în Chișineu.
  20. Jocuri naționale. „Ardelean

Drumul la locul serbării dela șului va fi indicat de catre sâgșă pe arbori.

Cetiți și răspâ Tribuna No

Pregătiri pentru centenar

Inhumarea osemintelor eroilor la Tebea

— Dela trimisul nostru special —

Tebea, 14 August.

În vederea centenarului, Avram Iancu și familia sa la Vidra se lucrează cu zor. Din Val de Goldis, preș. Astrei inspectează la fața locului. Pietatea pentru frământările trecutului și cultul eroilor, care au să regenereze sufletele alterate de molima războiului, susținătorul acestei nobile și asidue munci.

Cimiterul

Nu mai recunoșteam vechiul cimitir, care este altfel și până acum a fost mândria Zănelorului. La propunerea Astrei, guvernul a aprobat cimiterul din Tebea, unde se odihnesc osemintele lui A. Iancu, sub mînenarul Goron lui Horea, să se transformeze și adopteze cimiterul de onoare al Eroilor, Avram Iancu. S'a pus la dispoziție suma de trei milioane, din care se mai clădește și muzeul din Vidra.

Pentru adaptarea cimiterului, societatea Mormintele Eroilor, a delegat pe dl capitán Iorga, care înainte cu trei săptămâni și sosit în localitate cu o trupă de pionieri. Cimiterul vechiu a fost lărgit considerabil și înprejmuit cu ziduri de piatră. Înspre nord s'a tăiat o poartă între două turnulețe ornamentale și s'a legat printr-o șosea nouă, cu cantonul căii ferate. Cimiterul fiind pe o movilă, având drept centru biserica de o arhitectură sveltă, ideea fericită a dlui Iorga, a fost ca versanta înspre șosea să se amenajeze pentru Mormintele Eroilor.

Aven, deci, primul cimitir din țară în care are față văzută spre șosea. Mormintele sunt așa fel împărțite, încât fiecare are față văzută spre șosea.

Exhumarea

Societatea Mormintele Eroilor a hotărât, ca să așeze aici osemintele soldaților căzuți pentru desrobirea Ardealului, la sudul fostei granițe, alături de cei căzuți aici în apropiere, pe linia demarcațională, la Ciuciu (Hălmgăiu). Comitetul local al Astrei s'a gândit să și adune pe cât se poate și legionarii și tribunii lui A. Iancu. Astfel precursorii unirii se vor odihni alături de nepoții, ce le-au înfăptuit visul. Cu exhumarea soldaților a fost incredințat dl capitán Ion Iorga, iar cu a tribunilor dl Pavel Lazar, subvizor școlar în Brad.

Exhumările

Am asistat în Gurahont (j. Arad) la exhumarea tribunului Ion Buleanu, prefectul Zarandului de pe atunci, care s'a sfârșit prin spânzurată. Prin inscripția depe cruce ne spune: *Ion Buleanu, un dntre martirii națiunii române, vasa perfidamente în anul 1849, luna 20.* „Perfidamente“ și tragic sfârșit, căci Hatvani, comandantul ungar avându-l de mână prizonier, după înfrângerea zdrobitoare de la Abrud, l-a lăsat după sine și lămurându-se să nu fie eliberat învi țării, îl spânzură în sălciișul depe țărnuș Crișului lângă podul de la Iosășel.

Până la 1869, a stat acolo fără să fie voie a se îngriji mormântul. Surpându-se malul, costicugul era amenințat să fie dus de valuri, așa într-o noapte, țărnușul Miron Crețu din Gurahont îl duce în cimitir. I s'a durat și o frumoasă cruce de piatră, dar n'a fost voie să se ridice la căpătâiu și multă vreme a rămas răsturnată peste mormânt, acoperită de bălării.

Exhumat acum a doua oară, am mai aflat două osicioare din femuri și două bucați din craniu, câțiva nasturi de porcelan și banul de vama.

— Din Rovina (j. Hunedoara) a fost exhumat preotul *Simeon Groza*, cel ce a sculat și condus satele din ținutul Crișului (lângă Brad).

Mai norocos, a scăpat teafăr din revoluție și a fost decorat de țarul rusesc cu crucea cu lanțul de aur. A răposat ca preot în Rovina la 1885.

Osemintele acestuia au fost bine conseruate, s'a aflat scheletul întreg, barba și resturi de îmbrăcăminte.

O muncă grea, și conștiințioasă, a depus dl capitán Iorga în exhumarea eroilor din 1919. A adunat 70 de oseminte de eroi căzuți, în crâncenele lupte de la Petroșeni, Petros și Vulcani, toate identificate.

După informațiile primite, toate osemintele au fost barbar mutilate. Lipsiau părți de corp, multora ambele picioare.

Exhumarea, identificarea și împachetarea osemintelor s'a petrecut în săptămâna trecută de Luni până Sâmbătă, aducându-se pe rând la Orăștie, unde s'a format cortegiul funebru. Încărețe pe două furgoane mari, lăcănești cu câte patru cai, având de fiecare cal un șoldat, acoperite cu brad și cununi de flori; însoțit până la bariera orașului de toate autoritățile civile, militare și mult popor, cortegiul pornește din Orăștie Sâmbătă la orele 10 și a sosit în Tebea, a douăzeci și una, azi, Duminecă.

Pe întreg parcursul au ieșit în întâmpinare satele cu preoți și prapori, primind cu sfinte slujbe și conducându-i până ce-i predau comunei vecine. Și s'a vărsat atâtea beșug de lacrimi simțite: femeile se prosternau în genunchi în calea lor, ca

înaintea unor sfinți: Câte mame nu-și vor fi făcut iluzia, că asistă la înmormântarea propriilor fii, rămășiți pentru totdeauna pe granițe blestemate.

Primiri solemne s'au făcut în Orăștie, Deva și Brad. Brădenii au așteptat la barierele țărnușului până pe la două ore după miezul nopții.

Afară de aceste 70, pentru o mai bună orânduire a mormintelor, au mai fost exhumate osemintele alor doi eroi, înmormântați aici din 1919. Un soldat din corpul voluntarilor Horea, din partea locului și un sublocotenent — Bărsanu, din 9 vânători, ambii căzuți la Ciuciu.

Inhumarea

S'a întâmplat azi înainte de amiază. Au ceremoniat serviciul divin preoții din loc, dl Andrei și Tisu, preotul Barna din Mesteacă și preotul-poet, nestorul Roșoagă din Târgoviște. Acesta din urmă a făcut războiul pentru neatarnare dela 1877, cași soldat voluntar, iar războiul actual cași preot militar.

Au participat în corpore toate autoritățile din Brad, Baia-de-Criș și multă lume din Tebea și comunele învecinate. Aceleași fețe

recunoscute pe la toate întrunirile de înălțare sufletească de dinainte și după războiu.

Indeosebi mulțimea încă pistrăită de tineret: studenți, clevi și eleve, domnișoare, — nădejdea bătrânețelor greu cercate uneori de desiluzii.

S'a prezentat cu o cunună de flori naturale, Reuniunea Femeilor din Brad, dnele: Eugenia Dr. Oprea, Aurelia Piso, Gizela Popoviciu, Veturia Grădina, Rusu și altele, cari îmi scapă din vedere.

Sindicatul N. R., subsecția Crișul Alb (mînerii), dni: Nicolae Bogdan, Aurel Brădean, Petru Olos, Petru Oprea, Ioan Bârna ș. a. s'au prezentat cu un steag prețios de mătășă, pictat cu portetele lui Iancu, Horia, Cloșca și Crișan.

Mesceriașii din Brad asemenea s'au prezentat în corpore, cu steag; dni: Julia Clendi, Nicolae Ronta ș. a.

Terminându-se serviciul divin, cuernicul părinte Roșoaga, înflăcărat cași un adolescent, vorbește mulțimii despre însemnătatea evenimentelor din ultimele faze de dezvoltare ale statului nostru.

Apoi, sicrițele învâluite în podoabe, flori și steaguri au fost coborâte în sâmul pământului strămoșesc, de unde numai la învierea cea de veci se vor mai urni. T. M.

Comemorarea nașterii lui Avram Iancu

Programul oficial al serbărilor

Ziua I. Duminecă 31 August

La Baia-de-Criș

Ora 8. Desvelirea bustului lui Avram Iancu în prezența ministrului cultelor și artelor și a prezidentului „Asociațiunei”. Ora 9. Desvelirea plăci comemorative dela casa unde a murit Avram Iancu, în prezența aceluiași. Ora 9 jum. Sosirea membrilor guvernului și a invitaților. Ora 10. Sosirea și primirea regelui și a familiei regale.

La Tebea

Ora 10 jum.—12. Serviciul divin (parastas) la mormântul lui Avram Iancu, oficiat de mitropolitul Ardealului. Cuvântări reprezentate de mitropolitul Nicolae Balan, președintele guvernului dl Alex. Lapedatu și un delegat al „Tinerimii Universitare” din Transilvania. Defilarea omagială a publicului înaintea mormântului lui Avram Iancu. Ora 12—1 jum. Masa oficială. Cuvântarea d-lui președinte al Consiliului Ion I. C. Brătianu. Răspunsul regelui.

În același timp se va servi o masă cămpenească oaspeților și poporului, după care vor urma cuvântări ocazionale făcute pe grupuri de un ardelean, un bucovinean, un basarabean, un muntean și un moldovean. Ora 2—4 jum. Drumul dela Baia-de-Criș la Cămpeni cu sulte opriri la Brad și Abrud.

La Cămpeni

Ora 4 jum. 5. Primirea regelui și a familiei regale. Încuartașirea invitaților. Ora 6—7 jum. Sedința festivă a secțiilor „Asociațiunei” pentru comemora lui Avram Iancu, prezidată de rege. Salutul prezidentului „Asociațiunei”. Răspunsul suveranului. Conferința d-lui dr. S. Dragomir, profesor la Universitatea din Cluj, despre Avram Iancu. Cuvântările omagiale ale mitropolitului primat dr. Miron Cristea, mitropolitului Blajului dr. Vasile Siciu și delegatul Academiei Române. Cuvântul de încheiere și mulțumire al prezidentului „Asociațiunei”. Ora 9. Reprezentarea piesei „Doamna Muntilor” (episod din revoluția dela 1848 în munții Apuseni) de I. U. Soric,.

Ziua II-a. — Luni 1 Septembrie

Pe Muntele Găina și la Vidra

Ora 8 Plecarea la Vidra. Ora 9—16 jum.—2. Sfințirea crucii comemorative. Conferința numelui de „Avram Iancu” Batalionului de vânători de munte din Abrud. Cetirea decretului regal și cuvântarea d-lui general G. Mărdărescu, ministru de războiu, răspunsul regelui, masă cămpenească.

Cinematograful de la malul Murășului

„MAMA”

icoană din viață, în 7 acte, despre iubirea de mamă. După mondial renumitul roman al lui RUPERT HUGHES scriitor american.

In rolul principal: MARY ALDEN.

INFORMAȚIUNI

Din județ

Furturi

Indivizii necunoscuți au furat dela locuitorii Ion Florea și Trif Ioan, din comuna Bodești alimente în valoare de 280 lei. Cazul se cercetează de șeful postului respectiv Plut. Faur Avram.

Alți indivizi necunoscuți au furat dela locuitorul Dani Pavel din comuna Tohești, alimente în valoare de 300 lei. Cazul se cercetează de șeful postului Jand. S. Instr. Albus Vasile.

În ziua de 16 Aug. a. c. locuitorii Cioc Ștefan și Beicu Anișca din Com. Govoșia au fost prinși cu un car de lemne furate din pădurea Statului. Cazul se cercetează de șeful postului respectiv.

Indivizi necunoscuți au furat din locuința lui Damada Ion din comuna Troași suma de lei 1000. Cazul se cercetează de șeful postului respectiv.

Cadavru găsit

În ziua de 14 August a. c. s'a găsit pe malul Mureșului, în hotarul comunei Radna, cadavrul unei femei necunoscute, în etate de 20—25 ani. Cazul se cercetează de șeful postului respectiv Plut. Sicoi Nicolae.

Incendiu de recoltă

În ziua de 14 August a. c. s'a aprins stogul cu gău al locuitorului Brebenea Gh. din comuna Covășniți aducându-i pagube de 7—8000 lei. Cazul se cercetează.

Iarăși bandiții găinari

În ziua de 14 August a. c., bandiții găinari au eșit din pădurea hotarului Pomuncii-Poenari în calea mai multor locuitori din comuna Pocnaș, care veneau dela țărș din Brad, oprindu-i, au reușit să ridice dela Susan Miron 1800 lei iar dela alți tovarăși ai lui 3100 lei, după care furt au dispărut în pădure. Urmăririle se fac încontinuu de șeful secției Hălmgăiu. Plut. Maj. Barzava Nicolae.

Tăiată de tren

În ziua 16 August a. c. fata Ana Coan de 13 ani, din comuna Mocrea, a fost tăiată de trenul de marfă Nr. 3565. Fost transportată spre spitalul Arad, în gara Sântana a încetat din viață.

x **Ziua Marți** pentru ultima dată se va rula la cinematograful „Apollo” umorescu „Măia sălbatecă” în care are rolul principal Pola Negri. Pe lângă filmul mare se mai juca unul mai mic cu numele „Păziți-vă de domni de casă”.

x **E fată sau femeie?** Încăpând de Miercuri cinema „Apollo” va rula un nou film. Filmul e pregătit după romanul lui Crocker. Jeanette, fiica unui vestit de bogat fermier american locuiește la femeia Tomson. Dintr'odată se răcește trimeriile de bani și Jeanette ajunge între servitori, apoi în o noapte femeia Tomson o scoate afară și nu-o mai primește în casă. Fata se duce la logodnicul său Mack, artist de pian. Peste mulți ani se ivește și tatăl, căruia Jeanette nu îndrăznește să-i spună că e căsătorită. De aci se produc situații dificile. Jeanette își re-trăiește de nou viața de fată, dar o ucide gândurile și durerile din cauza băiatului. În fine, în Veneția, se face pacea: Rolul principal îl joacă Ica Lenkeffy.

x Încă azi și mâine Miercuri, va mai rula la „Urania” drama „Sirene”. O păreche de escroci tulbură liniștea familiei Flint. Feciorul bătrânului marinar se îndrăgostește de amanta escrocului și se topește după ea, iar ea dispăre. În acest timp bătrânul pescar pleacă în căutarea ei și-o aduce pe vapor acasă.

Pe vapor sufăr naufragiu și fata dispăre în valuri. Băiatul acuză pe tatăl său, iar bătrânul să scuză și pe urmă se convinge de nevinovăția lui și pacea iar se instăpânește pe casă.

Vine „Tragedia Amurului”.

CRONICA ȘCOLARĂ

Congresul corpului didactic primar din Arad și județ

În conformitate cu ordinul 64769—924 al ministerului de culte și instrucțiune publică convocăm conferința generală a membrilor corpului didactic aplicați la școlile primare și grădinițe de copii din orașul și județul Arad pe zilele de 1—4 Septembrie sf. n. a. c. în orașul Arad.

Program: Ziua I. Luni în 1 Sept. 1. La 9 ore a. m. Chemarea Duhului Sfânt în biserică catedrală. 2. La 10 ore a. m. Deschiderea conferinței și întimpinarea oaspeților. 3. Jurământul nou numiților învățători. 4. Dare de seamă asupra învățământului de Inspectorul circumscripției, respective Revizorul școlar. 5. Conferință, cu subiectul școala activă. Ioan Cadariu director școlar în Arad. 6. Coruri. Instruarea învățătorilor prezenți în cele mai nouă și mai acomodare cântece pentru școlari.

Ziua II. Marți la 2 Sept. 7. 8 ore a. m. Conferință asupra metodei cetirii în clase primare, Dimitrie Popoviciu director școlar în Arad. 8. Coruri, continuarea cântecelor începute în sedința anterioară. 9. Cum să se propună gimnastica și jocul. 10. O repriză peste noua lege școlară cu explicații asupra principiilor ce cuprind:

Mircea Non director școlar în Nădab și Florian Popescu învățător Chier.

Ziua a III. Miercuri în 3 Sept. 11. Cum să aplicăm metoda scris-cetelului în cl. I. Iosif Moldovan inspector școlar. 12. Procedura cea mai practică la propunerea calculării, Ioan Crișan director școlar Pâncota. 13. Administrarea afacerilor școlare. Îndrumări pentru învățătorii începători.

Invităm cu onoare la această conferință toate autoritățile civile și militare, instituțiile culturale și pe toți cei ce se interesează de cultura neamului.

Arad, la 15 Aug. 1924.

Iosif Moldovan, inspector școlar.

BON ANUNȚ de publicat la rubrica

Mica Publicitate

17 August 1924

Al VI-lea congres învățătoresc la Oradea-Mare

Comitetul central al „Asociației învățătorilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș” și Comitetul central al soc. „Fondul Gheorghe Lazăr” convoacă al VI-lea congres ordinar al Asociației și a IV-a adunare generală a Fondului în zilele de 28 și 29 August în Oradea-Mare, sala prefecturii, cu următoarea ordine de zi:

I. Ședința Asociației în 28 August

1. Participarea în corpore la serviciul divin în cele două catedrale românești. 2. La orele 10 a. m. deschiderea congresului. 3. Alegerea comisiei verificatoare și altor 2 notari. 4. Raportul general al comitetului central. 5. Raportul casierului Asociației. 6. Raportul redacției și administrației revistei „Învățătorul”. 7. Alegerea comisiei cenzurătoare. 8. Pensionarea corpului didactic. 9. Masa comună.

II. Ședința Fondului „Gh. Lazăr” 28 August

1. La orele 4 p. m. deschiderea ședinței. 2. Raportul secretarului. 3. Raportul casierului. 4. Raportul directorului adm. al „Casei Învățătorilor” și gestiunea institutului. 5. Alegerea altor 2 comisii verificatoare

a) pentru gestiunea casierului general, b) pentru gestiunea „Casei Învățătorilor”.

III. Ședința II-a Asociației 29 August

10. Salarizarea. 11. Noua lege școlară și discuțiune asupra aplicării ei. 12. Rapoartele comisiunilor de sub punctele 7, 13. Propuneri eventuale. 14. Închiderea ședințelor Asociației.

IV. Ședința II-a a Fondului „Gh. Lazăr” 29 August

6. Rapoartele comisiunilor. 7. Alegerea noului comitet pe 3 ani. 8. Eventuale propuneri. 9. Închiderea adunării.

Președinții vor înainta fără amânare rapoartele despre activitatea secțiilor. Ședința consiliului general al Asociației se va ține în preziua adunării generale. Propunerile vor fi înaintate în scris comitetului central, cu 8 zile înainte de congres. Congresistii vor beneficia de o reducere de 75 la sută pe C. F. R. Fiecare participant va plăti la plecarea jumătate bilet, care va fi valabil și la întoarcere. Sosirea și primirea comitetului central în gara Oradea-Mare va fi Miercuri 27 August, orele 6 p. m.

CRONICA SPORTIVA.

„Kinizsi” a luat campionatul național de football, bate „Nac”-ul la 4:1.

„Victoria” (Cluj) bate „Torekves” (Oradea-Mare) 2:1. — „Amte” în Oradea-Mare. — „Aac” în Petroșani. — Alte știri. — Tennis.

Arad, 17 August

Conform importanței matchului de Duminică dintre aspiranții campionatului național, terenul sportiv al Gloriei s'a dovedit de această dată neîncăpător pentru publicul imens ce s'a grăbit să fie asistent la această luptă de mare însemnătate. Toți iubitorii și dornicii de un joc mai bun s'au prezentat la fața locului, unde acest interesant match s'a desfășurat. Toate păturile sociale erau reprezentate iar numărul total al spectatorilor era între 5—6 mii de oameni. Deși timpul amenința cu ploaie, totuși n'a putut reține curiozitatea miilor de amatori a nu fi acolo unde să dă luptă pentru titlul de „Campiona națională” simbolul amăgitor al footballiștilor. Străzile Aradului încă din dimineața zilei erau pline de oaspeți sosiți din Oradea-Mare și împrejurimi, cari cu o încordare vădită așteptau evenimentul zilei. Grupuri de oameni enervați se plimbau pe bulevardele vaste ale orașului nostru, având o singură teamă în discuția lor: ce zici? „Nac” sau „Kinizsi”, și fel de fel de alte promiscuități referitoare la rezultatul ce se va obține în cursul zilei. Cu tren special au sosit abia după masă admiratorii lui „Kinizsi” și iubitorii de matchuri de football din Timișoara. După coloritul sentimentelor ce aveau, purtau și insigniile clubului ce aparțineau. Aceasta s'a observat mai mult la cei din Oradea-Mare, a căror țî ută era aproape de o izbândă victorioasă... și vaii...

este desigur cu mult mai pronunțat pentru „Kinizsi” care are caracteristica jocului prin „paseuri” scurte rezezi și fără multă învârteală a mingei, jucătorii sunt rezistenți și rezoluți. Își înțeleg de minune toate acțiunile iar plasamentul lor este foarte corect și nimerit, Halți sunt adesea sprijiniți de înaintași. Sufletul echipei era incontestabil centru-inaintasul Schiller și în poartă Ritter, Linia de halți bine în frunte cu Vogl iar backul Hoksary la punct.

Cât privește echipa lui „Nac” este cu mult inferioară lui „Kinizsi” deși au încercat rezistența pe cât era posibil. Totuși portarul ei Strook — care de altcum a fost și cel național la Paris — a dat o nouă dovadă de incapacitatea unui portar clasic. Apararea echipei destul de bună numai linia comandanților n'a corespuns. Împreună și centrul-halful Kinigli care și-a schimbât locul, trecând în linia comandanților, unde asemenea n'a făcut mult. Cel mai rău jucător al echipei Krausz a fost totodată și cel mai slab de pe teren.

Prin „Kinizsi” începe jocul și îndată tree la un atac ferm și nu după puțin mingea lui Kilianovits este trasă sigur în poartă de Semler în minutul al 5-lea 1:0 pentru Kinizsi. Atac după atac merge din partea lui „Kinizsi” și nu dă nici răgaz lui „Nac” spre a se putea reculege. Totuși și „Nac” își revine și la al 18-lea minut ia ofensiva, dar fără rezultat. Începe un joc mai înofensiv de ambele părți pânăce un în al 30-lea minut echipei lui „Kinizsi” își transformă felul de joc cu „pase” scurte și foarte energice, încep a înainta spre poarta lui „Nac”. Adversarul surprins de această energie, probabil, se incurcă în apărare iar tripleta lui Kinizsi se apropie deabinele de poarta adversară de unde Frech I trage sigur mingea primită dela Semler 2:0 pt. „Kinizsi”.

Începând dela ora 4 d. m. lumea emigra în diferite grupuri fie mai mici sau mai mari spre terenul Gloriei ca să poată fiecare să-și asigure un loc mai potrivit și convenabil spre a putea observa fază de fază din jocul acestor echipe. În fața intrării pe terenul Gloriei mișunau sute de oameni, trăsuri și o mulțime de automobile, cum nu s'a mai văzut în Arad. Îți făcea impresia că timpul trece așa încet și, că momentele începerii nu mai sosesec... La ora 5 tribuna arhiplină iar de jur împrejurul terenului de joc valorile multimei așteptată nerăbdătoare începerea jocului. Când la ora 5 jumate se prezintă întâia echipă a lui „Nac” pe teren în dress alb-verde, pe urmă „Kinizsi” în culoare violetă. Amb le echipe sunt salutate prin aplauze frenetice din partea publicului, cari sunt în compoziția lor cea mai bună și a „Kinizsi”: Ritter — Hoksary, Rech — Fenyvessy, Vogel, Roessler, Taencer, Frech I, Schiller, Semler și Kilianovici. „Nac”: Strook, — Kajla, Markovits — Gsilag, Kinigli, Guru — Krausz, Palko, Gruembaum, Ronai și Drescher.

Raportul după valoarea acestor două echipe

După acest succes „Nac” preia cuvântul și până la finea jocului din rep. I-a mereu ține în atac poarta lui „Kinizsi” dar mingile aspru trimise cad în posesiunea portarului „Kinizsi” care apăra cu inversunare. Când cu o minge prinsă în aer e aruncat deantregul cu minge cu tot în poarta sa de „Palko”, dar arbitrul nu admite goalul ci dă pedeapsă. Tot „Nac” în front și în al 43-lea m. Ronai trage în poarta lui „Nac” 1 goal. 2:1 pt. „Kinizsi”.

În repriza doua jocul începe cu atacurile lui „Nac” și își făcea impresia că e o decădere aparentă la „Kinizsi”. Jocul începe

a fi variat abia dela minutele 20 cândbele echipe își iau asemenea inițiativă atacuri serioase. În minutul al 30-lea stânga „Nac”-ului prind mingea și inversunat dar în careul de 16 Hoksary balansează mingea cu mâna în contra lui „Kinizsi” nu reușește fiind slab trimis de Strook, „Nac” în succesului acestui își pierde morală „Kinizsi” începe un finich împunător prin Kilianovits pornit din „ofensivă” ajunge la al 3 goal tras de Tânzer puțin iar „Kinizsi” este în ofensivă Tânzer este incorect atacat de Marko careul de 16, 11 m. dat de Hoksary ajunge destinația încheind „Kinizsi” cu 4:1 și în aplauzele publicului pe terenul cu o victorie reală și demnă jocul ce l-a produs.

Artibru: Buzza din Sibiu. Fimo acesta de o importanță așa de mare trebăm cum se poate ca „CC” să tringă astfel de arbitru cari nici prin priceputa conduce și nici prin alte condiții îndeplinește față de statul român conduce și a fost incredințat cu o însărcinare că deloc nu-i aparține, ma tot atunci când dispunem de atâția mai buni. Dece au fost oare abia arbitri români? Dacă „CC” n'are cum să avem arbitri buni și excelenți chiar în această localitate, ce și din a de vedere al speselor nu ajungea la suma împunătoare: amintim, că sunt și le dorește numele cu plăcere îi stăm poziție.

Victoria—Torekves (Oradea-Mare) 2:1

Goaluri Victoriei sunt date de Ceș și Mureșan a lui Torekves de Csom, bitru Grozescu.

Oradea-Mare

Amte—Egyetertes 2:1

Amte câștigă printr'una joc fair-play ciplinat cu ușurință asupra lui Egyetertes (Înțelegerea).

Petroșani

Camp—Aac 3:2

Intr'o compoziție mai completă decât din Petroșani în repriza a doua amte superioritate și dau goalul decisiv.

C. R. A. a decis ca ziarul sportiv să fie în Arad „Erdelyi Sport” să fie foaia a sus zisului comitet. N'am avut nimic dacă vreun d. dela numitul de ne-ar spune: Ce, și îi cu echipa „lui Hustig”?

Tennis

La concursul de tennis din Cluj „Nac” finala pentru simplu domni câștigată de dr Lupu contra d. Moneșcar Dorner este plasat al III-lea. Aspruzultatelor finale vom reveni.

Condițiunile de admitere la Școala de Menaj și Industrie din Oradea-Mare

Inscrierile la școala de Menaj și Industrie casnică din Oradea-Mare, Str. Sf. Ladislau No. 27 se încep la 15 Sept. când elevele vor putea să și rămână în Internat.

Elevele la înscriere vor prezenta: Certificat depe anul din urmă de școală și extras de botez.

Taxa anulă pentru întreținere 15.000 lei, 100 kg. făină de prăjitură, 2 kg. unt și 5 kg. săpun. (Acestea se pot plăti și în bani.)

Elevele vor mai plăti o anumită taxă pentru cele două secții, la cari se pot înscrie. Elevele, în schimb, vor învăța să gătească diferite specialități, pe cari le vor și mânca. După masă la orele 4 vor primi cafea cu lapte.

Elevele, doritoare, mai pot învăța: croitorie, brodărie artistică, confecționarea de flori artificiale, țesături românești și persiane, batic, desen pictură, goblenuri, pălării, limba franceză, pian etc.

Elevele interne urmează să aducă cu sine saltele de paie, asternuturi, două perini, o plapumă, o pătură (tot), albitura necesară de pat, albitura pentru corp, cerceaf de 2 1/2 m. lungime și 1 1/2 m. lățime, un covor înaintea patului, lighian (lavor) pentru spălat, tacâmuri: farfurie întinsă, adâncă, mică. păhar o față de masă cu 6 șervete preuum și 6 stergare de bucătărie. Direcțiunea.

Economice.

Academia agricolă

La academia agricolă din Cluj sunt vacante în anul I 40 burse. Cererile de înscriere, diploma de absolvirea licelului și extractul de naștere, le vor înainta candidații, la direcția academiei agricole din Cluj până la 12 Octombrie. Concursul pentru obținerea bursei se va ține în dimineața zilei de 13 Octombrie. Anul școlar va începe la 20 Octombrie; durata studiilor e de 4 ani, din care 3 studii teoretice cu aplicațiuni în laboratoarele și ferma academiei și un an de practică sau specializare.

Scopul școlii este de a da o pregătire superioară în domeniul științelor agricole și a contribui la rezolvarea tuturor problemelor ce interesează agricultura țării.

Ea formează: cercetători în diferite ramuri ale științei agricole; profesori pentru învățământul agricol; funcționari superiori pentru administrații publice cu caracter agricol și conducători de exploatațiuni agricole.

Regulamentul academiei se poate vedea în Monitorul Oficial No. 132 din 15 Septembrie 1921.

Plata datoriei publice externe

Ministrul nostru de finanțe a trimis ieri dimineață Banței Angliei din Londra ordinul pentru plata sumei de lei 550000 lire sterlinge, care reprezintă cuponul pe Octombrie al datoriei publice române consolidate. Această sumă se preia din proviziunea pe care o are statul român la numită bancă, pentru asigurarea plății cupoanelor.

Plata bonurilor tezaur din Italia

Tot ieri ministrul de finanțe a dispus prin Banca d'Italia plata sumei de 9 milioane lire italiene, reprezentând plata primei rate din valoarea bonurilor de tezaur emise de statul român în Italia.

Acesta este primul act de punere în executare a convenției recente încheiate cu băncile și deținătorii de bonuri române din Italia, pentru achitarea lor.

Reorganizarea mijloacelor de producție și a comerțului de cereale

În cursul săptămânii viitoare se va întruni comisiunea de organizare a comerțului cerealelor, instituită pe lângă ministerul de industrie.

În această ședință se vor coordona toate rapoartele sub-comisiunilor: agricole, tehnice, comerciale, etc. și va reprezenta ministrului un memoriu general, cu puncte precise în vederea reorganizării mijloacelor de producție și a comerțului.

Se pare că — în ce privește clădirea elevatorilor — se va recurge la sistemul experimentărilor pe regiuni.

Suma necesară ridicării elevatorilor este evaluată la un miliard de lei.

Repartiția materialului rulant austro-ungar

Comisia de repartiție din Viena a comunicat ministrului afacerilor străine deciziunile ei relative la definitiva atribuire a materialului rulant austro-ungar.

Intr'o foarte lungă și detaliată dare de seamă, această comisie arată ministrului cauzele cari au întârziat rezolvirea acestei chestiuni.

Interesul României în această problemă nu a fost numai determinarea cotei părți de material rulant legitim cuvenit ei, ci și acela de a face să i-se recunoască — că revenindu-i în virtutea faptelor de război, materialul austro-ungar aflat în România la 14 (27) August 1916 (confiscat) cel capturat în 1919 (pradă).

Materialul recunoscut României de toate Statele participante la repartiție, de conferința ambasadorilor și de comisia de repartiție, ca pradă și confiscare, este de circa 1150 locomotive, 2500 vagoane clase și 35.000 vagoane de marfă, iar materialul de repartiție este de 850 locomotive, 1900 vagoane clase și 10.000 vagoane de marfă. Acest din urmă nu se află tot în România și pentru completarea lui vom mai primi 16 locomotive și 1100 vagoane.

Devizele și valuta.

Rador, 18 August.

Zürich: Deschiderea: Închiderea:

Berlin:	125.—	—	126.—
Amsterdam:	207.40	—	207.40
New-York:	528.62.50	—	529.75
Londra:	2409.—	—	2406.—
Paris:	3030.—	—	2970.—
Milano:	2390.—	—	2385.—
Praga:	1577.50	—	1577.50
Budapesta:	69.50	—	69.50
Belgrad:	660.—	—	660.—
București:	240.—	—	240.—
Varșovia:	102.50	—	102.50
Viena:	7475.—	—	7475.—

Bucuresti închiderea: Paris 12.50, Londra 998, Berlin—, Newyork 214.—, Milano 995, Zurich 4150, Viena 31.—, Praga 650, Budapesta —

Valute: Napoieon 815, Marca de aur 54, leva 155, lira turcească 112, font englez 1000, franc francez 1250, franc elvetian 42.—, lira 10, drachma 4, dinar 265, dolar 218.—, coroana austriacă 33.—, coroana maghiară 29.—, sol 650, Marca polonă 43.—

Tipografia „Aradul”

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A. ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)

La Barul „CENTRAL” cu începere de astăzi și în fiecare seară va juca comical și simpaticul cupletist român

Aurel Codrescu cu un repertoriu de cuplete noi și de actualitate.

Lucia Dorel cântăreață de romanele cuplete românești. Publicată în va avea câteva seri de plăcută

va avea câteva seri de plăcută

va avea câteva seri de plăcută